

V. U.: Eddy Praet
Watermolenstraat 115
9500 GERAARDSBERGEN
Tel.: 054415950

TUINIERN

MAANDBLAD (verschijnt niet in augustus)

Maand: **februari 2018**
Postkantoor GERAARDSBERGEN I
P 508040

**KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ
WERK DER VOLKSTUINEN vzw
GERAARDSBERGEN**

Voorzitter: André Depelseneer
Zikastraat, 85 9500 Geraardsbergen
Tel.: 054411906
Rekeningnummer: BE29 0010 4554 0364
volkstuintuinen.gbergen@gmail.com
www.volkstuinengeraardsbergen.be

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Volgende activiteiten

- **Vrijdag 16 maart 2018 om 19h30** in het **Arjaantheater**, Zonnebloemstraat 5 te Geraardsbergen: voordracht over "**Darmflora**" door **Professor Danny De Looze**.

Professor Danny De Looze is maag- en darmspecialist in het UZ te Gent. Hij geeft op een bevattelijke manier tekst en uitleg bij de rol van de darmflora en de huidige behandelingswijzen, met speciale aandacht voor de tot de verbeelding sprekende stoelgangstransplantatie.

Op deze voordracht is iedereen welkom. Kaarten zijn in voorverkoop verkrijgbaar aan € 5 bij de bestuursleden, aan de kassa op de avond zelf betaalt u € 7. Ontvangst vanaf 19h.

Breng zeker vrienden en geïnteresseerden mee.

- **Vrijdag 13 april 2018 om 19h30** in zaal Sint-Bavo, Hoge Buizemont 165 te Geraardsbergen: algemene vergadering, gevolgd door de voordracht "**Kruidig en vitaal de lente tegemoet**" door **Sabine De Coninck**. Tombola als afsluiter.

Na een kort overzicht over hoe voorjaarsmoeheid ontstaat, laat kruidenvrouw Sabine ons kennis maken met enkele kruiden, die ons kunnen helpen bij het elimineren van giftstoffen en het verhogen van onze vitaliteit. Van deze lichamelijke en geestelijke oppeppers worden enkele bereidingen (thee, soep, gebak, ...) voorgesteld, die ook kunnen geproefd worden.

Een aanrader voor iedere (kruiden)liefhebber!

Iedereen welkom, ingang gratis.

Voorafgaandelijk aan de algemene vergadering en de voordracht organiseren we een '**Knutselnamiddag voor kinderen**'. Onder de deskundige begeleiding van Leen Lallemand, die ook al in december 2016 bij ons te gast was, zullen onze 'Tuinierdertjes' een lentestukje maken, dat nadien kan meegenomen worden om er thuis nog wat van na te genieten.

We hopen dat u hierop enthousiast reageert, alvast bedankt hiervoor.

- Waar? in zaal Sint-Bavo, Hoge Buizemont 165 te Geraardsbergen: aanvang om **16h**, einde voorzien rond **18h** met als afsluiter een traktatie voor onze jonge kunstenaars en hun begeleiders.
- Doelgroep: jongens en meisjes van 7 tot 12 jaar
- Inschrijving vóór 7 april, bij voorkeur via e-mail (volkstuintuinen.gbergen@gmail.com) of via telefoon naar Eddy Praet (054415950). Deelname is gratis, de kandidaten hoeven niets mee te brengen.

Clubreis Lanaken/Arcen (26-27 mei, 2-3 juni 2018)

Indien u, bij ontvangst van dit maandblad, alsnog geïnteresseerd bent in een deelname aan de clubreis, gelieve dan dringend contact op te nemen met Yolande of André (tel: 054422088). Voor het uitgebreide programma en het inschrijvingsformulier verwijs ik graag naar ons vorig maandblad.

Verder op de agenda in 2018

- **Zondag 20 mei 2018:** opentuin- en ruildag op het volkstuinpark Sportkring.
- **Zondag 24 juni 2018:** wandeling en barbecue.

Sint-Jozefsinstituut
" 't Karmelieten "

Karmelietenstraat 57
9500 Geraardsbergen

tel: 054/41 07 10 – 054/412 412

BuBaO De Mozaïek

Boelarestraat 3
9500 Geraardsbergen
tel: 054/41 83 50

Waarom en hoe een goed moestuinplan opstellen (Herman De Waele)?

Waarom een tuinplan?

- Om de groenten te groeperen naar voedselbehoefte, met de daaraan aangepaste bemesting
- Om ziekten te voorkomen door vruchtafwisseling

Gewassen groeperen naar voedselbehoefte

Groep 1

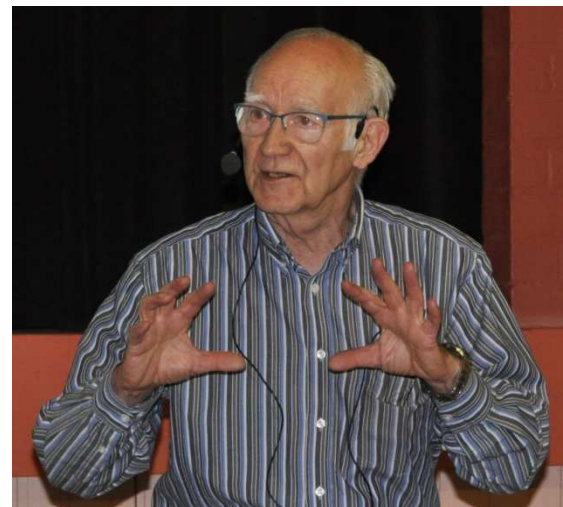
De veeleisende gewassen

- Compostliefhebbers: 500 à 800 kg/are (20 à 30 kruiwagens), of als alternatief
- Organische bemesting: 15 à 20 kg/are
- Voorbeelden: kolen, selders (blad- en knol!), bladgewassen (sla, snijbiet, ...), vruchtgewassen (pompoen, courgette, ...)

Groep 2

De fijnproevers

- Groeien op oude kracht, dus geen compost toedienen
- Organische bemesting: 10 kg/are
- Voorbeelden: Wortel-, bol- en knolgewassen: wortelen, pastinaak, ajuinen, koolrabi (Superschmelz is een aanrader)

Groep 3

De leguminozen

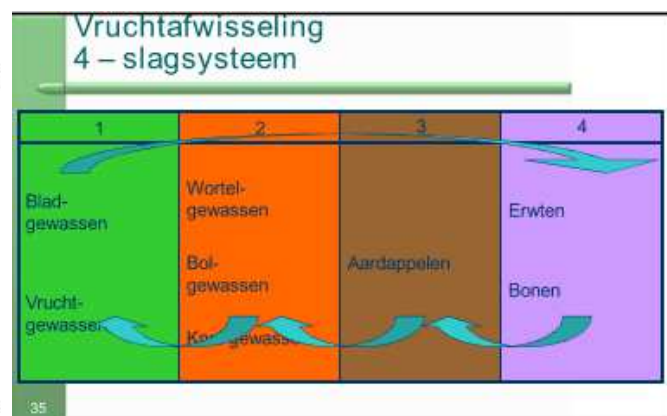
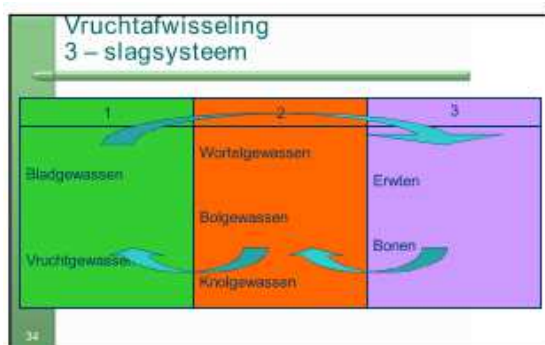
- Groeien op oudste kracht: geen compost, ze brengen zelf stikstof in de bodem
- Organische bemesting: niets in rijke bodems, op arme gronden tot 5 kg/are
- Voorbeelden: Vlinderbloemigen (erwten, bonen)

Groep 4

De aardappelen

- Verlangen eveneens compost: 350 kg/are
- Organische bemesting: 10 à 15 kg/are
- Facultatief op apart perceel of bij de fijnproevers
- Voorbeelden: (Half)vroege aardappelen (als voortteelt voor prei, aardbeien, ...) late aardappelen

Vruchtafwisseling in resp. een 3-slagsysteem en een 4-slagsysteem

HET WINGOED

Marc en Danielle
Van Ongeval-Coesens
Zavelstraat 42
Geraardsbergen

054 41 41 41
0497 53 81 27

Import van Zuid-Afrikaanse wijnen

- Verkoop rechtstreeks aan particulieren.
- Wijnen voor elk budget en verkoop per fles mogelijk.
- Tot 10% korting op onze prijzen vermeld op de website!
- Afhalen na afspraak of gratis levering in de regio vanaf 12 flessen.
- Een prijslijst met het volledig overzicht en de klantprijzen, vraag info: marc@hetwingoed.be

Voorbeelden van het groeperen van groenten en bijhorende vruchtafwisseling in een 8-slagsysteem

Kolen Voortelt: Kervel Spinazie	Rode biet Schor... Witl. <u>Wortel</u> <u>Pastinaak</u> <u>Knol-peterselie</u>	Vroege aardappelen Nateelt: Aardbeiplantjes Veldsla Prei	Aardbei Kruiden en sla ~~Spinazie~~ Nateelt: Witloof
1	2	3	4
<u>Selder</u> <u>Knolselder</u> Pompoen Courgette Warmoes Spinazie	Ajuin Sjalot Look Zomerprei	Late Aardappelen	Erwten Nateelt: Groen of Venkel Bonen Voortelt: Kervel

Opmerkingen

Dit plan is een voorbeeld en kan naar behoeven aangepast worden.

Witloofwortel kweek je best op perceel 4 (a) omdat dit armere grond is.

In aug. planten wij (zelfgekweekte) aardbeiplantjes na vroege aardappelen, ze blijven staan tot het jaar nadien.

Indien geen aardappelen gekweekt worden, verdwijnt perceel 3 (a en b)

Wij kunnen toch nog een perceeltje vroege aardappelen voorzien op perceel 2a om nadien aardbei en late prei te planten

Andijvieplantjes en suikerbrood kan je na erwten of vroege aardappelen uitplanten

De bovenste 4 percelen zijn de 'a' percelen, de onderste 4 de 'b' percelen. Een andere schikking (rotatie) dan bovenstaande is deze waarbij de percelen ronddraaien in tegenwijzerzin. Let er op dat je de juiste percelen van compost voorziet (1a en 1b) en in mindere mate de aardappelpercelen.

1a	2a	3a	4a	1b	2b	3b	4b
Kolen, kruisbloemigen	Wortelen, pastinaak, wortelpeterselie, peterselie	Vroege aardappelen	Aardbeien, sla, kruiden, witloof	Selders, pompoen op compost, warmoes	Ajuin, sjalot, stengelajuin, zomerprei, rode biet	Late aardappelen	Erwten en bonen

In een kleine tuin vallen de aardappelpercelen wellicht weg of wordt er hoogstens wat vroege patatjes geteeld (perceel 3a) om nadien aardbei te planten. Zo niet mogen ze ook op 3b staan.

Hierboven: variante i.g.v. een lange smalle tuin: vruchtopvolging volgens de pijlen -> na 1a komt 2a, enz.

HEDENDAAGSE NATUURLIJKE TUINEN

WATERMOLENSTRAAT 17,
9572 SINT-MARTENS-LIERDE (LIERDE)
054/42.35.27 0499/42.26.51

ANNMUYLDERMANS@SCARLET.BE

WWW.TUINARCHITECT-ANN-MUYLDERMANS.BE

Winterbloeiers brengen kleur in de tuin (vervolg)

Winterjasmijn (*Jasminum nudiflorum*)

De winterjasmijn kan het beste tegen een achtergrond worden geleid. Deze heester komt oorspronkelijk uit China, waar hij met zijn lange, flexibele takken en twijgen tegen rotswanden op groeit. De lange bloeiperiode van de winterjasmijn – die al in december begint – kan soms wel tot in april duren.

De winterjasmijn groeit en bloeit zelfs goed voor een noordmuur, maar op een zonnige plek is de bloei het rijkst. U kunt de winterjasmijn ook over hellingen of lage muurtjes laten kruipen of poorten en deuren laten omlijsten. Gewone tuingrond is prima, zolang daar niet te veel kalk in zit. De talloze bloemen die maar blijven verschijnen, zijn stervormig en geel. Het blad van de winterjasmijn, dat in het voorjaar verschijnt, is donkergroen en glanzend.

Winterjasmijn kan heel goed tegen industrie- en stadslucht. Zorg vragen deze struiken nauwelijks, speciale voeding is niet nodig. Eén advies: bind de groeiende takken en twijgen regelmatig aan. U kunt bloeiende takken van de winterjasmijn afknippen en in bloemschikkingen verwerken.

Andere kleurige suggesties

Naast toverhazelaars (zie vorig maandblad) en winterjasmijn nog een aantal heesters en bomen met kleurige en/of opvallende takken in de winter:

- *Cornus alba* 'Sibirica': de witte kornoelje, die anders dan de Nederlandse naam doet vermoeden, felrode takken heeft. Jonge twijgen hebben de felste kleur, vandaar het belang om de struik regelmatig te snoeien. De rode bast wordt veroorzaakt door de kleurstof 'anthocyaan'. Die kleurstof ontstaat vooral onder invloed van zonlicht, waardoor de zonzijde van de twijg vaak roder is, en er soms kleurverschil ontstaat tussen boven- en onderzijde.
- Totaal anders is het vrolijke geelgroen van *Cornus sericea*. Vooral de variëteit 'Flaviramea' heeft bijna gele twijgen. Hoe dichter bij de grond, des te groener ze worden. Ook deze uitlopers vormende plant moet goed worden gesnoeid.
- Heel bijzonder is een derde kornoelje: *Cornus sanguinea* 'Winter Beauty' met wintertakken die onderaan oranjegeel zijn, daarboven roze en aan de uiteinden rood. De twee laatstgenoemden hebben bovendien goudgeel herfstkleurend blad.
- De reuzenkornoelje *Cornus controversa* 'Winter Orange' wordt een hoge struik of kleine boom met 's winters roze takken en is daarvoor ook met gouden herfstkleur getooid.
- De kardinaalshoed *Euonymus alatus* valt sterk op door de merkwaardige kurklijsten op de takken. Zo ook bijzondere groeivormen, zoals de kurkentrekkerwilg (*Salix babylonica* 'Tortuosa') en de kurkentrekkerhazelaar (*Corylus avellana* 'Contorta').
- *Acer palmatum* 'Sangokaku' is een tot 6 m hoog groeiende Japanse esdoorn met koraalroze jonge twijgen die langzaam donkerder worden. Bij *Acer griseum* is de schors oranjebruin.
- De Tibetaanse kers (*Prunus serrula*) heeft een prachtige, gladde, afbladderende, bruinrode schors op stam en takken.
- 's Winters vallen ook berken met witte basten, zoals *Betula utilis* subsp. *jacquemontii*, extra op, aar het mooiste zijn de bomen en struiken met kleurige, opvallende takken.

Ervaar het zelf en geniet ervan. Keuze genoeg!

Aankondiging activiteit afdeling Schendelbeke

De afdeling Schendelbeke organiseert op **zondag 25 maart 2018** in het Buurthuis in Schendelbeke (Dagmoedstraat 14a), doorlopend vanaf 9h tot 14h30 een 'Live' Bonsaidemonstratie (opkweek en verzorging) onder leiding van Joseph Bernard en Philippe Robert van het bonsai-atelier van Edingen. Deze activiteiten kunnen bijgewoond worden voor slechts 2,50 EUR pp!

Meer info op de website: www.volkstuinschendelbeke.com

Bolletjes en peulen

Erwten zijn typische voorjaarsgroenten. Ze groeien het best in het koele voorjaar: vanaf eind februari tot en met april is dan ook de ideale teeltperiode voor erwten. Voor een goede oogstspreading kan je proberen vroeg en laat te zaaien. Later dan eind april is af te raden omdat 's zomers de vruchtzetting minder goed is en de kans op massale luisinfecties en aantasting door meeldauw en andere belagers (zie verder) groter wordt.

Soorten

Doperwten

Deze erwten hebben een harde vruchtwand die niet eetbaar is. Hier moet je de erwten dus uit de peul halen (de "erwten doppen"). Er zijn gladzadige (rondzadige) en gekreuktzadige (gedeukte) soorten. De ronde zijn het meest geschikt voor de (zeer) vroege teelt. De gedeukte zijn zoeter van smaak, maar kunnen niet zo vroeg verbouwd worden omdat ze minder goed de koude, natte voorjaarsgrond verdragen. Anderzijds zijn de rassen met gekreukte zaden wel beter bestand tegen de eerste zomerwarmte.

Sluimerwten of peulen

Dit zijn erwten die geteeld worden om de (volgroeide) peulen. Ze moeten dan wel geoogst worden vóór de erwten in de peul dikker worden. Ben je te laat om de jonge peulen te oogsten, dan kan je nog altijd de (volgroeide) erwten doppen.

Wist je dat het onderscheid tussen dop- en sluimerwten gemakkelijk herkenbaar is? Bij sluimerwten zitten de erwten, vanaf de ontwikkeling van de peul, in de vruchthuid strak gespannen en dat accentueert zich meer en meer naarmate de peul groter wordt.

Peulerwten of suikererwten

Dit was, tot vorig jaar, voor mij een onbekende. Deze erwten hoeven we ook niet te doppen, zelfs niet wanneer de peul goed met erwten gevuld is. Ze hebben een opvallend dikke, vlezige peulwand. Ze worden gegeten in salades of kort gekookt. Vergeet wel niet de "draad" er af te halen (de vezelige verbinding tussen de twee peulhelften).

Hoog en laag

Verder is er nog de keuze tussen hoge (meer dan 120 cm), halfhoge (tussen 60 en 120 cm) en lage rassen (tussen 30 en 60 cm). Alleen de lage rassen kunnen we telen zonder steunmateriaal (draadwerk of rijshout). Wie een siertuin heeft kan uit het snoeisel gemakkelijk rijshout recupereren. Hoge rassen vergen dus wat meer werk door het aanbrengen van draadwerk of rijshout, maar de opbrengst is wel hoger op dezelfde oppervlakte. Ook zouden ze kwalitatief iets beter zijn.

Standplaats en bemesting

De erwt (*Pisum sativum*) behoort tot de Vlinderbloemenfamilie (*Fabaceae*) en hoort dus thuis op het perceeltje van de peulgewassen. Als we het teeltplan van Herman erbij halen weten we meteen dat erwten komen op de plaats, waar er het voorgaande jaar wortelgroenten of aardappelen geteeld werden. En het jaar daarop komen na de peulgewassen de koolgewassen. Omdat erwten vroeg geoogst worden, is er nog tijd voor een najaarsteelt (bv. saladegroenten). Ze groeien op vrijwel elke tuingrond als die maar niet te nat en niet te droog is en voldoende rijk aan organisch materiaal. Geef ze een zonnige standplaats.

Een stikstofbemesting is zelden nodig, eventueel een heel kleine gift bij zeer vroege uitzaai of bij ongunstige (natte en koude) groeiomstandigheden. Als vlinderbloemige is de erwt in staat om stikstof uit de lucht op te nemen en op te slaan in haar wortelknobbeltjes. Zelf geef ik voor het aanaarden wat beendermeel: dit bevat een beetje stikstof maar is vooral rijk aan fosfor (P). Fosfor bevordert naast de wortelvorming ook de bloemzetting. Op arme gronden kan je vóór de winter toch wat compost inwerken en een lichte kalibemesting toepassen, bv. 50 g patentkali per m². Compost of verse stalmest vlak vóór het zaaien is zeker uit den boze!

Teelt

Voor de vroegste teelt (uitplant begin maart) wordt best voorgezaaid in februari. Een temperatuur van 10°C is voldoende. Voorzaaien doe je door 4-5 zaden in een potje te stoppen. Ik plaats die tot aan de kieming meestal in de kelder (constante temperatuur).

Door 'voorweken of voorkiemen' kan je misschien enkele dagen winnen, maar ik pas het nooit toe. Voor de eerste voorzaai in huis zie ik er het nut niet van in t.o.v. het direct oppotten in licht opgewarmde vochtige zaaigrond. Voor directe uitzaai in volle grond is er niet altijd een grotere garantie op opkomst omdat voorgeweekte zaden gevoeliger zijn voor ongunstige omstandigheden vlak na het zaaien.

Zodra de jonge plantjes in de potten een vijf- à tiental cm groot zijn kan buiten geplant worden. Let er wel op om ze vooraf af te harden en om na het uitplanten voor wat bescherming te zorgen (bv. koepeltje van tuingaas met vliesdoek erover) i.g.v. barre weersomstandigheden (erwten verdragen wel een paar graden vorst). Om aan teeltspreading te doen, kan je tegelijk met dit uitplanten buiten voor de eerste keer direct ter plaatse zaaien.

In volle grond stop je een paar zaden 2 à 3 cm diep en 5 cm uit elkaar (op lichte grond een centimeterdje dieper dan op zware grond). Erwten worden dikwijls in dubbele rijen gezaaid met een onderlinge afstand van dertig centimeter. Tussen deze dubbele rijen zit dan 60 cm (lage) of 120 cm (hoge) afstand.

Aanaarden en steunen

Erwten worden aangeaard als de plantjes 10 à 15 cm hoog zijn en dit vóór het aanbrengen van het rijshout. Maak een klein heuveltje grond tegen de plantjes aan zodat ze steviger in de grond zitten. Bij dubbele rijen plaats je de takken aan weerszijden (buitenkant) zodat de takken met de toppen tegen elkaar komen. Met klimnet of gaas aan palen om de 2 meter kan ook gesteund worden, alleen is het soms nodig nog eens een touw te spannen van de ene paal naar de andere om het gewas extra te steunen. Houd de percelen onkruidvrij en breng eventueel een mulchlaag rond de plantjes aan (grasmaaisel...).

Oogsten

Voor alle soorten erwten geldt dat regelmatig oogsten de groei van de jongere peulen stimuleert. Te laat geplukte sluimererwten zijn minder mals als ze al dikke zaden bevatten en doperwten zijn melig als ze te laat geoogst worden. Bij eenzelfde zaaitijd zijn de lage soorten vroeger te oogsten dan de hooggroeiende soorten. Het voordeel van hoge soorten is wel dat je langer kunt doorgaan met plukken. De lage soorten hebben de neiging al hun erwten in korte tijd prijs te geven.

Ziekten

Enkel laat gezaaide erwten zijn heel gevoelig voor meeldauw en vallen ten prooi aan bladluizen. Ook andere insecten kunnen opduiken bij te laat zaaien. De volwassen grijsbruine snuitkevers (*Sitona lineatus*) vreten aan de bladranden, maar meestal valt de schade nog mee. Hun larven, die ontluiken uit de afgelegde eitjes, leven in de grond en vreten aan de wortelknobbeltjes en de wortels, waardoor ze meer schade aanrichten. Deze kevers vormen een probleem bij onvoldoende vruchtwisseling. Zo ziet u nog maar eens het belang van een teeltplan.

De erwtepeulboorder (*Laspeyresia nigricana*). Deze motjes leggen vanaf mei - juni eitjes af op de planten; indien dit gebeurt op of nabij de peulen boren de larven (binnen 1-2 dagen na het ontluiken) zich in de peul en het zaad en veroorzaken wormstekigheid.

Plantenbeurs

Tuinhier Ronse organiseert op **1 mei 2018** voor de derde maal een plantenbeurs. Deze gaat door in het **C.O.C.**, Nieuwe Brugstraat, **Ronse**, van **09h30 tot 18h00** (gratis toegang). Kostprijs voor een standplaats: 5€ (3 € voor leden van Tuinhier) voor 2,5 m + 1,5€ per bijkomende meter. Inschrijving tot 15/04/2018 bij de secretaris Jose Cassaert (0479/566056 of jose.cassaert@telenet.be). Voor bijkomende info kunt u terecht bij de voorzitter Patrick Rykbosch (055/218507 of Patrick.Rykbosch@pandora.be).

Imkermateriaal te koop

Ons lid Rudy Van Onacker (Vierwindenstraat, 43 9500 Geraardsbergen, vanonackerrudy@gmail.com, tel 054 43 87 19) laat weten dat hij, ten gevolge van het stopzetten van zijn hobby, nog bijna nieuw imkermateriaal wil verkopen aan een zeer democratische prijs. Het betreft hier o.m. een radiaalslinger in inox, een honingrijper, een honingzeef, nieuwe honingbokalen, een ontzegelmes en een ontzegelvork.

 ALU-JO	ALUMINIUM EN PVC RAMEN EN DEUREN - VERANDA'S Edingseweg 110 9500 Moerbeke (Geraardsbergen) Tel. & Fax 054 41 91 97 BTW BE 864.426.089 GSM 0496 76 58 16
--	--